

Bakalářská práce: bydlení u Grébovky
Autor: Mikuláš Molitor
Oponent: Ing. arch. Vojtěch Jeřábek

Oponentní posudek bakalářské práce

Zadání

Předmětem bakalářské práce Mikuláše Molitora bylo nalezení adekvátní formy bytového domu na složité parcele u Grébovky – v prudkém svahu, proluka v koncové poloze řady domů mezi ulicemi Na Královce a Košická. Velmi osobité a „hotové“ místo, do kterého je třeba vstoupit s respektem.

Architektonický návrh

Mikuláš navrhl svébytně neokázalý dům – dům, co není vidět. Odvaha minimalizovat zásah do území a "nehonit metry", což se často může v rámci studentského vnitroatelierového zápolení „kdo tam dá víc“ stát, je zcela legitimním, uvědomělým a pokorným krokem, který je pro zodpovědnou architektonickou praxi nezbytným.

Dům-zed' či dům-bastion je archetypální a populární, avšak velmi obtížný koncept pro bytovku, která dle obecných požadavků potřebuje přesný opak: světlo, výhledy. Chtě nechtě tak architekt skončí u hlavolamu, jak do masivní stěny udělat okna. Fasáda pracuje s motivem rádooby náhodně rozmístěných oken, což je téma, které by si jistě zasloužilo dále rozvést a doladit - výsledkem je poměrně strnulé jednoduché rozposunutí otvorů, trochu postrádající potřebnou poezii náhodnosti. Měkká půdorysná křivka domu-bastionu pak nemá odraz podobné jemnosti i v řezu, který se neliší od klasického domu s okny a římsami. Ale možná je té geometrie i s šikmými nárožními opěrnými pilíři právě tak akorát, výsledná figura je silná a přesvědčivá.

Jako koncepčně nejproblematičtější se jeví kamenný štít, patřící principiálně již k vysokému omítkovému domu. Navíc je tato reminiscence slepého štítu proklatě obytná a tedy na ni nelze navázat případnou nástavbou domu-zdi. Ačkoliv je tedy kamenný štít koncepčně nečistý, je na druhou stranu krásný, trochu jako dům Normana Bateše - takže něco za něco, s tím lze žít.

Systematický přístup k vnitřní dispoziční organizaci domu považuji za velmi vyzrálý. Typové byty jsou dispozičně dobře řešené, snad jen střední šerá část stolování postrádá nějaký ten decimetr ke komfortnímu komunikačnímu středobodu bytu (nebo možná jenom kulatý stůl v případě 3kk). Byty jsou plošně veliké, což ale ve zvoleném konceptu 1 drahé fasády a zakopání zbytku domu dává perfektní význam: nabídnout bytům s omezeným počtem regulérně obytných osvětlených prostor luxus stavebně levných velkorysých komor a šaten.

Dispoziční příběh „cesty za světlem“ má dvě úskalí: jednak jeho dogmatické dodržení vede k dosti hostilní chodbě (ale o tom později), druhak vzbuzuje očekávání něčeho mnohem velkolepějšího, než je panelákové trojkno na lodžii na konci průhledu bytem. Obojí jsou ale léčitelné neduhy.

Trochu nedopracovaně vychází z projektu jinak koncepčně silný park na střeše, který je pohříchu osázen pouze obligátním trávníkem. Od konceptu zakopaného domu bych očekával na střeše větší parádu (a větší mocnost substrátu v návazně rozpracovaném technickém projektu). Podobně z druhé strany postrádám jednoznačnější vyjádření se k parteru – je zřejmé, že zde neplatí univerzální odpověď „živý parter“, ale garážově vypadající pata domu nepůsobí ve vztahu k jinak poměrně luxusnímu konceptu o moc přesvědčivěji.

Stavebně-technické řešení

Stavebně-technické rozpracování semestrální architektonické studie je na dobré úrovni, včetně ryze technických částí statiky, PBR, TZB a realizace stavby. Graficky je projekt na vysoké úrovni

a je vidět, že si dal Mikuláš záležet na každé čáře a písmenu. Detaily jsou jasně čitelné a srozumitelné a tak krásný statický výpočet se jen tak nevidí. Na druhou stranu kótování stavebních plánů s různě se rozeskakujícími řadami kót světlostí místností a tloušťek konstrukcí je možná zbytečně konceptuální, chybějící instalační předstěny pro toalety a další zařizovací předměty považuji za akusticky velmi nekomfortní a přežitě řešení.

Za vtipné řešení považuji použití podélného stěnového nosného systému, který jinak přežívá spíše na stránkách skript. Tomuto domu vtiskuje pevný koncepční rámec pro dispozice bytů, ať už se v průběhu času budou měnit jakkoliv: princip „cesta za světlem“ tak bude vždy výsledkem jakékoliv přestavby bytu, prstence jsou jasně vrženy.

Detaily jsou velmi dobře vybrané a jsou zpracované s jednoznačným a přesvědčivým názorem na podobu stavby. Tím pádem si lze klást ty správné otázky po míře dosažení záměru architektonického návrhu v technické části projektu, neboť jsou zobrazena přesně ta místa, která ovlivňují v realizaci vzhled domu. Důležitou kvalitou je důsledná eliminace klempířských prvků, které by celému konceptu daly rádně na frak. Jako hlavní slabinu vidím dvě opomenutí: prvním je absence stínění oken, které by u tepelně-technicky racionálního domu, na který obytný bastion určitě má aspirovat, v reálu nemohlo chybět. Druhým je opomenutí vyřešení nadpraží lodžie, kde je nyní tepelný most a po úpravě, až se beton zateplí, zde zbude levitující kus cihelné fasády. Věřím, že kdyby byl čas na chvilkový odstup od projektu, tak by v něm tyto chyby nebyly. Škoda je taky neúrovňového výstupu na lodžii. Jako nadbytečný se jeví keramický parapet na fasádním prefabrikátu. U tabulek výrobků bych očekával více specifikací: barevnost či popis povrchové úpravy, upřesnění s čím které dveřní či okenní křídlo ne/lícuje atp.

Jako nekonceptní vidím práci s ekologickou stránkou budovy. Na jednu stranu je doložený výpočet slušné energetické náročnosti budovy, postrádám však jakékoliv další uchopení problematiky nad rámec volby vhodné tloušťky fasádního zateplení, které by se u zakopaného projektu s parkem na střeše přímo nabízel. U bytů není uvažováno s dnes již standardní rekuperací vzduchu, rovněž absentuje stínění oken. Stejně tak veškeré dešťové vody jsou odváděny do kanalizace namísto toho, aby byly s výhodou využity pro závlivku nástřešního parku a pomohly tak místní retenci vody. Co se týče samotného vedení jednotlivých instalací, je koncepčně TZB velmi dobře řešeno, když jsou eliminována zakončení šachet nad domem-opěrkou a maximum vedení je přetrasováno na střechu vysokého objektu (a ta, co zřejmě nejsou, jsou v projektu lišácky zamlčena).

Část interiéru je pro mě nejrozpačitější kapitolou bakalářské práce. Předkládané řešení se tváří velmi utilitární, bohužel velmi banálním způsobem, neodpovídajícím luxusu atypického bydlení. Velkým deficitem je absence denního světla v domovní chodbě, či alespoň jeho adekvátní náhrada odpovídajícím návrhem svítidel. Takto zůstává geometrický prostor chodby poněkud fádni, bez pointy a sexappealu - ani Kubrick, ani Lynch. Otázkami je opředeno také prefabrikované schodiště, hlavně způsob jeho uložení a zřejmě potřebné dělení na jednotlivá ramena. Zároveň nejsou jasné návaznosti stěrky, dle deklarace jednolitě, při přechodech z prefabrikátu na monolit. Hranaté jackelové madlo taky není z uživatelsky nejpřívětivějších voleb.

V souhrnu: Sebevědomý architektonický návrh studie nedostal při rozpracování bakalářské práce žádné smrtelné zásahy. Naopak byl veskrze podpořen stavebně technickým řešením pro vzhled domu klíčových detailů. S ohledem na to, že jde o Mikulášův první projekt, se zaslouží vyzdvihnout schopnost udržet celý projekt koncepčně na uzdě a mít jasnou představu či snad intuici, co je pro řešení detailu domu důležité. A výše uvedené chyby jsou napříště, s více zkušenostmi, odstranitelné. Mikuláš Molitor navrhnul s ohledem na osobitý koncept poměrně střízlivý dům bez zbytečně složitých technických řešení, s úspěchem realizovatelný i v podmínkách českého stavebnictví. Z projektu cítím, že se přitom i hodně naučil a snad jej to i bavilo. Bakalářskou práci proto hodnotím známkou B+.

V Praze 21.6.2020

Jeřábek

Ing. arch. Vojtěch Jeřábek